

Gayane Sarkisian – svensk dietist med tidig erfarenhet av NCP i USA

Gayane Sarkisian är en mycket mångsidig dietist med en gedigen amerikansk utbildning inom kost, hälsa och nutrition. Eftersom Nutritionsbehandlingsprocessen (NCP) är en klinisk arbetsmetod från USA kom Gayane tidigt i kontakt med konceptet som ingick i hennes utbildning. Här delar hon med sig av sina tankar om NCP.

UNDER SINA NIO år i USA, studerade Gayane Sarkisian sju år på heltid och utbildade sig till nutritionist, näringsfysiolog och dietist med fokus på klinisk nutrition. Det var under denna utbildning som Gayane fick lära sig om NCP, *the Nutrition Care Process*, och om hur viktig den är för dietistyrket. Hon menar att vid användandet av NCP får dietisten ett verktyg för att hitta en röd tråd i sin utredning och bedömning, och kan på ett enkelt sätt bryta ner och strukturera information för att sätta en diagnos.

Vidare används NCP och dess terminologi som ett universellt "fackspråk" inom professionen vilket gör att dietister världen över kan kommunicera på ett enkelt sätt – inte minst inom forskningen. Utöver det kan andra yrkeskategorier inom vården bilda sig en förståelse över hur dietisterna arbetar och gör sina utredningar och bedömningar, samt tydliggöra vad som är viktigt vid exempelvis uppföljning.

– En annan styrka med NCP är att samarbetet inom organisationen förbät-

ras då informationen finns samlad på ett ställe, menar Gayane, exempelvis underlättar det om en dietist är sjuk och en kollega behöver rycka in och hjälpa dennes patienter.

I uppföljningsdelen inom NCP dokumenterades vad som skulle följas upp nästa gång och genom det kunde tydliga jämförelser göras mellan tidigare bedömningar för att påvisa att dietisterna når resultat. Gayane menar att användandet av NCP rent av kan bidra till att skapa fler tjänster inom vården eftersom det då blir tydligt att dietisterna faktiskt når goda resultat och att det behövs fler inom yrket. Något av det viktigaste vid användandet av NCP är att dietister använder sig av ett "kritiskt tänk", gamla vanor utmanas och information samlas beroende av diagnos: De diagnoser som ställs kan vidare användas vid framtida forskning som data, vilket återigen bekräftar varför dietistyrket är viktigt.

När det gäller tillämpningen av NCP i USA och Sverige kan Gayane se vissa skillnader som till stor del har sin grund i hur länge verktyget har använts.

– Jag tror det är viktigt att vi i Sverige medvetet inom hela kåren försöker att sträva efter en konsekvent skrivning när det gäller utredning/bedömning och journalskrivning.

Gayane vill också slå ett slag för tydligheten i uppföljningarna, som att man i sin bedömning anger *vad* som skall göras *när*, och då specifikt också omfattar nästa uppföljningstillfälle.

– Det är något som jag i USA erfor – att detta var superviktigt, betonar Gayane. Det kan vara lite svårare i Sverige för att man har kanske inte den tid eller de resurser som krävs, som t ex att vara flera dietister på plats. Det kan vara svårt att hinna göra uppföljningar på det vis man egentligen skulle önska, varför man istället tvingas prioritera.

– Men om vi skall ha en jämlik vård bör det också anlitas fler dietister så att varje dietist har möjlighet och tid att följa upp på rätt sätt, anser Gayane. DA

Dietistaktuellt & Gayane Sarkisian

Gayane – en kortbio

Gayane Sarkisian är nutritionist, näringsfysiolog, legitimerad dietist, föreläsare och personlig tränare. Redan i tidig ålder var idrott och hälsa en central del i hennes liv. Hennes ungdomsår fylldes med dans, gymnastik, simning och tennis, där den sistnämnda aktiviteten kom att bli hennes stora passion. I tennis var Gayane rankad som en av Sveriges bästa juniorer men tävlade även internationellt, därför var det föga förvånande att hon blev uttagen till elitidrottsgymnasiet i Uppsala. Hennes goda resultat inom både skola och idrott gjorde att hon tilldelades ett stipendium för att spela universitetstennis i den högsta divisionen i USA, och flyttade således till Kalifornien för att följa sina drömmar.

I USA insåg Gayane hur bristfälligt kunskapen kring kost var bland högpresterande idrottare. Detta fångade hennes intresse och gjorde att hon valde studera näringsfysiologi. Och på den vägen fortsatte det: Sedan sin examen ägnar Gayane all vaken tid åt att vidareutvecklas inom sitt område och brinner framför allt för det sjukdomspreventiva arbetet med kost, samt att guida människor till att skapa en hälsosam livsstil. Hon är en allsidig nutritionist med erfarenhet från att arbeta med topporganisationer inom sport och idrott som *National Football league* (NFL), *National Hockey League* (NHL), Allsvenskan samt med utövare inom athletic fitness, men hon ser det som lika stimulerande att arbeta på lokal nivå och hjälpa aktiva barn och gymnasieelever.

De senaste 10 åren har Gayane även arbetat med klinisk nutrition inom både öppen- och slutenvård, liksom inom primärvården – något hon upplever som mycket lärorikt. Idag driver Gayane sitt eget företag *Gayane Nutrition*, genom vilket hon främst arbetar med att optimera kosten för elitidrottare men även privatpersoner.